

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет журналістики
Кафедра реклами та зв'язків з громадськістю

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О. Б. Жильцов

«__» _____ 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Медіаіндустрії та медіабезпека:
Медіабезпека

для студентів

спеціальності

061 Журналістика

рівня вищої освіти

першого (бакалаврського)

освітньої програми

061.00.02 «Реклама і зв'язки з громадськістю»



Київ – 2023

Розробник: Досенко Анжеліка Костянтинівна, кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент, доцент кафедри реклами та зв'язків з громадськістю

Викладач: Досенко Анжеліка Костянтинівна, кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент, доцент кафедри реклами та зв'язків з громадськістю

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри (циклової комісії) кафедри реклами та зв'язків з громадськістю

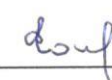
Протокол від «07» лютого 2023 року № 8

Завідувач кафедри  Л.М.Новохатько

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої (професійної/наукової) програми (керівником проектної групи) _____ . ____ 2023 р.

Гарант освітньої програми  М.М.Нетреба

Робочу програму перевірено
_____ 2023 р.

Заступник декана Факультету журналістики
з науково-методичної та навчальної роботи  В.Є.Сошинська

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), “ ____ ” ____ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), “ ____ ” ____ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), “ ____ ” ____ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), “ ____ ” ____ 20__ р., протокол № ____

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формою навчання			
	Денна		Заочна	
Медіаіндустрія та медіабезпека: Медіабезпека				
Вид дисципліни	Основна		Основна	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська			
Загальний обсяг кредитів/годин	30			
Курс	II			
Семестр	4			
Кількість змістових модулів з розподілом:				
Обсяг кредитів	1			
Обсяг годин, у тому числі:	30			
Аудиторних	14			
Модульні контрольні	2			
Семестровий контроль				
Самостійна робота	14			
Форма семестрового контролю	Залік			

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою курсу є підготовка рекламістів та фахівців із зв'язків з громадськістю для роботи у медіагалузі, які здатні створювати інформаційний мультимедійний продукт у відповідності до потреб сьогодення із дотриманням технологій медіабезпеки. Зокрема:

- навчити вільно оперувати базовими поняттями;
- забезпечити засвоєння широкого спектру інструментальних знань, умінь, навичок для успішної професійної діяльності, зокрема у написанні і редагуванні інформаційного мультимедійного продукту та безпечній роботі у медіа.
- ознайомити студентів з правилами з'ясування умов формування небезпек;
- прогнозування небезпек, визначення методів та засобів попередження за зменшення впливу негативних чинників на людину, колектив;

Завдання навчальної дисципліни:

- ознайомити з основними проблемами медіабезпеки і шляхами їх вирішення,
- ознайомити з технологіями пошуку і якісного відбору інформації та механізмами фільтрації фейків,
- навчити основам протистояння інформаційним ресурсам під час інформаційної війни, безпечного формування контенту та знання Законів,
- закономірностей виникнення небезпек, процеси їх розвитку та вплив на життя і здоров'я людини.

Завдання дисципліни передбачають такі процеси:

розвивати *інтегральну компетентність*: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі соціальних комунікацій, що передбачає застосування положень і методів соціально-комунікаційних та інших наук і характеризується невизначеністю умов.

- розвивати *загальні компетентності*:

ЗК 5. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 8. Здатність навчатися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 11. Здатність спілкуватися державною мовою.

- розвивати *фахові компетентності* спеціальності:

СК 2. Здатність формувати інформаційний контент.

СК 6. Здатність до провадження безпечної медіадіяльності та професійної дії в умовах кризових комунікацій.

СКУ 8. Здатність володіти емоційним інтелектом в умовах професійної діяльності.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

Навчання за дисципліною спрямоване на отримання таких *програмних результатів за ОПП 061.00.02 «Реклама і зв'язки з громадськістю», освітнього рівня першого «бакалаврського»:*

РН 5. Використовувати сучасні інформаційні й комунікаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення для вирішення професійних

завдань

РН 8. Виокремлювати у виробничих ситуаціях факти, події, відомості, процеси, про які бракує знань, і розкривати способи та джерела здобування тих знань

РН 11. Вільно спілкуватися з професійних питань, включаючи усну, письмову та електронну комунікацію, українською мовою

РН 14. Генерувати інформаційний контент за заданою темою з використанням доступних, а також обов'язкових джерел інформації

РН 18. Використовувати необхідні знання й технології для виходу з кризових комунікаційних ситуацій на засадах толерантності, діалогу й співробітництва

РНУ 20. Володіти емоціями з метою збереження емоційного балансу і налаштованості на позитивний результат в умовах професійної діяльності

За підсумками вивчення дисципліни студенти **мають знати:**

- основи медіабезпеки;
- основні принципи, досягнення і завдання існування інформаційного суспільства;
- принципи гармонійного розвитку людини та сталого розвитку суспільства;
- характеристики зовнішніх та внутрішніх негативних факторів;
- вплив психофізіологічних особливостей людини на формування її безпеки;
- класифікацію і нормування шкідливих та небезпечних факторів, що негативно впливають на здоров'я людини, та методи їх виявлення;
- основні принципи колективної безпеки;
- законодавчі акти та нормативні документи з питань безпеки життєдіяльності людини.

Будуть вміти:

- аналізувати та оцінювати небезпечні ситуації, ідентифікувати небезпеку;
- оцінювати кількісні, часові та просторові характеристики небезпеки;
- оцінювати середовище перебування стосовно особистої безпеки, безпеки колективу;
- оцінювати потенційні проявлення остаточного ризику;
- оцінювати негативні фактори середовища перебування та визначати шляхи усунення їх дії на людину;
- самостійно приймати рішення про термінові заходи у разі виникнення екстремальних ситуацій;
- забезпечити особисту безпеку в екстремальних ситуаціях;
- розробляти і впроваджувати систему заходів, спрямованих на збереження здоров'я людини та її гармонійний розвиток;
- визначити психофізіологічні особливості людини та їх роль у забезпеченні особистої безпеки;
- визначити вимоги законодавчих актів у межах особистої та колективної відповідальності.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Тематичний план для денної форми навчання

Назви змістових модулів, тем	Разом	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторні					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Модульні	
Модуль I Провідні аспекти медіабезпеки							
Тема 1. Основи безпеки життєдіяльності. Основні джерела небезпеки в роботі медійника	9	2		2			5
Тема 2. Правові засади безпеки діяльності медійника. Медіабезпека особистості	4	2	2				
Тема 3. Загальні рекомендації щодо дотримання журналістом правил безпеки	2		2				
Тема 4 Особиста поведінка журналіста в ситуаціях, які загрожують його життю	7	2					5
Тема 5 Загроза диверсії, нападу	6			2			4
<i>Модульна контрольна робота №1</i>	2						
	30	6	4	4			14

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль I

Провідні аспекти медіабезпеки

Лекція 1 Основи безпеки життєдіяльності. Основні джерела небезпеки в роботі медійника

Особливості виконання редакційного завдання в районах кризових ситуацій. Забезпечення знаряддями праці. Попередня підготовка до роботи в районі кризової ситуації. Джерела інформації. Перевірка фактів, даних. Правила безпеки при виконанні журналістського завдання.

Література основна: 1,3,5

Література додаткова: 2,3,7

Практичне 1. Основні джерела небезпеки в роботі медійника

Фактори безпеки медійника під час аварії, катастрофи. Журналіст в районі масового скупчення людей: правила поведінки. Правила поведінки медійників при зборі фактологічного матеріалу. Методика роботи журналіста з джерелами інформації, при перевірці достовірності фактів, даних. Методи оперативного забезпечення редакції текстовими, аудіовідеоматеріалами.

Література основна: 1,3,5

Література додаткова: 2,3,7

Лекція 2. Правові засади безпеки діяльності медійника. Медіабезпека особистості .

Правові засади діяльності журналістів, визначені Конституцією України, законами України «Про інформацію», «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні», «Про інформаційні агентства», «Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації», „Про телебачення і радіомовлення”, „Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів” та іншими нормативно-правовими актами, Закон «Про рекламу»

Література основна: 1,3,5

Література додаткова: 2,3,7

Семінар 1. Правові засади безпеки діяльності медійника

Структура органів, що опікуються медійними питаннями у парламенті.

Комітет з питань гуманітарної та інформаційної політики. Комітет з питань свободи слова. Комітету з питань цифрової трансформації. Органи зі спеціальним статусом

Медіабезпека особистості та психічне здоров'я в умовах соціальних обмежень. Психологічна безпека особистості у медіасередовищі. Психологічні характеристики медіа інформації.

Література основна: 1,3,5

Література додаткова: 2,3,7

Семінар 2. Загальні рекомендації щодо дотримання журналістом правил безпеки

Медіабезпека – галузь, яка є необхідною для медійника. Активіст може постійно міняти режим роботи, маршрути пересування; повідомляти колег про свої плани та місце перебування; подорожувати з товаришем, разом виконувати редакційне завдання.

Фактчекінг. Роль медіа у соціальному конструюванні реальності. Психологічні особливості медіавпливу у процесі взаємодії засобів масових комунікацій та аудиторії.

Література основна: 1,3,5

Література додаткова: 2,3,7

Лекція 3. Особиста поведінка журналіста в ситуаціях, які загрожують його життю

Правила зберігання редакційного посвідчення, користування ним. Поводження так, щоб викликати повагу до себе. Не користуватись одягом військового покрою, не мати при собі зброї. Контролювати свої почуття, емоції. Підтримувати контакт з представниками влади.

Сутність явища медіазалежності, її різновиди та показники. Типи агресивних медіатекстів. Медіатравма. Кібербулінг як форма насилля: характеристика, причини виникнення, класифікація. Медіатравма. Причини і наслідки для психічного здоров'я особистості.

Література основна: 1,3,5

Література додаткова: 2,3,7

Практичне 2 Загроза диверсії, нападу

Медійник – об'єкт погроз. Система заходів безпеки. Місця можливого розміщення вибухівки. Бути ретельним у виборі друзів. Відношення з незнайомими людьми. Етикет спілкування журналіста. Аналіз можливої ситуації, відношення до ймовірної загрози.

Література основна: 1,3,5

Література додаткова: 2,3,7

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії їх оцінювання

Модуль I

Провідні аспекти медіабезпеки

Тема 1 Основи безпеки життєдіяльності. Основні джерела небезпеки в роботі медійника

Проаналізуйте фактори безпеки медійника. Підготувати інформаційний лист на тему: «Медіабезпека як діяльність в особливих умовах»

Тема 4 Особиста поведінка журналіста в ситуаціях, які загрожують його життю

Підготувати інформаційний бюлетень на тему: «Дотримання медійником правил безпеки під час екстремальних ситуацій».

Тема 5 Загроза нападу, диверсії

Підготувати репортаж на тему: «Правила професійної поведінки журналіста у загрозовій ситуації».

6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

<i>Вид діяльності студента</i>	<i>Максимальна кількість балів за одиницю</i>	<i>Модуль 1</i>	
		<i>Кількість одиниць</i>	<i>Максимальна кількість балів</i>
Відвідування лекцій	1	3	3
Відвідування практичних занять	1	2	2
Відвідування семінарських занять	1	2	2
Робота на практичному занятті	10	2	20
Робота на семінарському занятті	10	2	20
Виконання самостійної роботи студента	5	3	15
Виконання модульної роботи	25	1	25
Всього:			87
Максимальна кількість балів $87 : 100 = 0,87$			
Розрахунок коефіцієнта $76 : 0,87 = 87$ балів			

6.2 Критерії оцінювання самостійної роботи студента:

Кожна самостійна робота оцінюється у 5 балів. Максимальне розкриття питання та виконання практичних завдань гарантує студентові отримання високої оцінки, що пізніше буде врахована у загальний рейтинг під час складання навчальної дисципліни на сесії.

Критерії оцінювання відповіді:

- відповідність змісту;
- повнота і ґрунтовність викладу;
- доказовість і логічність викладу;
- термінологічна коректність;
- здатність до обґрунтування висновків;
- володіння нормами літературної мови і культури письмової відповіді.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії їх оцінювання

Формою проведення модульної контрольної роботи проходить у ЕНК. Тестові завдання – мають на меті перевірити теоретичні знання студента. За кожну правильну відповідь студент отримує по 1 бал.

Модульна контрольна робота оцінюється за 25-ти бальною системою. Основа для визначення оцінки – рівень засвоєння студентами матеріалу, передбаченого освітньо-професійною програмою.

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

Методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, повідомлення, доповідь.

Методи письмового контролю: модульна контрольна робота, самостійна робота.

Методи самоконтролю: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських, практичних заняттях, виконання самостійної роботи, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

6.4 Форми проведення семестрового контролю та критерії їх оцінювання.
Форма проведення семестрового контролю – залік.

6.5. Шкала відповідності оцінок

Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

7. Навчально-методична карта дисципліни

Разом: 30 год., з них лекції – 6 год., семінарські – 4 год, практичні 4 год., самостійна робота – 14 год.

Тиждень	I	II	III	IV
Модулі	Модуль I Провідні аспекти медіабезпеки			
Теми лекцій	Тема 1. Основи безпеки життєдіяльності. Основні джерела небезпеки в роботі медійника 1 бал Тема 2. Правові засади безпеки діяльності медійника. Медіабезпека особистості 1 бал Тема 4 Особиста поведінка журналіста в ситуаціях, які загрожують його життю 1 бал			
Теми семінарських занять	Семінар 1 Правові засади безпеки діяльності медійника. Медіабезпека особистості 10+1 Семінар 2 Загальні рекомендації щодо дотримання журналістом правил безпеки 10+1			
Теми практичних занять	Практичне заняття 1. Основні джерела небезпеки в роботі медійника 10+1; Практичне заняття 2 Загроза диверсії, нападу 10+1			
Самостійна робота	Тема 1. Основи безпеки життєдіяльності Основні джерела небезпеки в роботі медійника - 5 балів Тема 4 Особиста поведінка журналіста в ситуаціях, які загрожують його життю - 5 балів Тема 5 Загроза нападу, диверсії - 5 балів			
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)			
Вид семестрового контролю	Залік			

8. Рекомендована література

Основна (базова)

1. Головка О. М. Медіабезпека людини: засади інформаційно-правової політики: монографія. Київ : Видавничий дім «АртЕк». 2019. 168 с
2. Довідник безпеки журналістів. Незалежна медіа-профспілка України. Упорядник Ж. Клемпуш. Рівне, 2007.
3. Золотар О.О. Інформаційна безпека людини: теорія і практика : монографія. Київ : ТОВ «Видавничий дім «АртЕк», 2018. 446 с.
4. Лизанчук В. Психологія мас-медіа : підручник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2015. 420 с.
5. Медіатравма в умовах інформаційної війни: психологічний та педагогічний аспекти. Матеріали I Всеукраїнської наукової конференції (м. Київ, 20–21 червня 2017 р.) // *mediaosvita.org.ua*. 2017. URL: <http://mediaosvita.org.ua/book/materialy-vseukrayinskoyinaukovo-praktychnoyi-konferentsiyi-mediatravma-v-umovah-informatsijnoyi-vijnypsychologichnyj-ta-pedagogichnyj-aspekty/> (дата звернення: 12.01.2023)
6. Найдьонова Л. А. Кібербулінг або агресія в інтернеті: способи розпізнавання і захист дитини. Київ : Редакції загальнопедагогічних газет, 2014. 96 с.
7. Саморукова О. Маніпулятивні технології у висвітленні зарубіжними ЗМІ ситуації в Україні. *Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського* : зб. наук. пр. НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Асоц. б-к України. Київ, 2017. Вип. 48. С. 351–359.
8. Щетініна Л. В., Рудакова С. Г., Труш О. А. Маніпулятивний вплив масмедіа: механізм, наслідки та рекомендації щодо протидії. *Бізнес Інформ*. 2019. №5. С. 246–252. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2019-5-246-252> (дата звернення: 12.01.2023)
9. Jain, A.K., Sahoo, S.R. & Kaubiya, J. Online social networks security and privacy: comprehensive review and analysis. *Complex Intell. Syst.* (2021). URL: <https://doi.org/10.1007/s40747-021-00409-7> (дата звернення: 12.01.2023)
10. Kumari S. and Singh, S. A Critical Analysis of Privacy and Security on Social Media. *Fifth International Conference on Communication Systems and Network Technologies*, 2015, pp. 602-608. URL: <https://doi.org/10.1109/CSNT.2015.21.10> (дата звернення: 12.01.2023)

Додаткова література:

1. Аксьонова Н. Дослідження мас-медіа в умовах інформаційної війни. *Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського* : зб. наук. пр. / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Асоц. б-к України. Київ, 2017. Вип. 48. С. 341–350.
2. Романюк О. М. Заручники інформації: посіб. Київ : Такі справи, 2007. 168 с
3. Роман С. В. Контекстне формування медіаосвітніх умінь і еколого-гуманістичних цінностей у процесі шкільної хімічної освіти. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*. 2013. № 13(1). С. 141-147.

4. Цивін М. Медіабезпека особистості як соціально-освітня проблема *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2015. № 2. С. 195-220.

5. Rathore, S., Sharma, P. K., Loia, V., Jeong, Y., Park, J. H. *Social network security: Issues, challenges, threats, and solutions, Information Sciences*. 2017. Volume 421. P. 43-69. URL: <https://doi.org/10.1016/j.ins.2017.08.063> (дата звернення: 12.01.2023).

6. Tayouri, D. The Human Factor in the Social Media Security. *Combining Education and Technology to Reduce Social Engineering Risks and Damages. Procedia Manufacturing*, 2015. Volume 3. P.1096-1100. URL: <https://doi.org/10.1016/j.promfg.2015.07.181> (дата звернення: 12.01.2023)

7. Kostruba N. (2021). Social Restrictions in the COVID-19 Pandemic As a Traumatic Experience: Psycholinguistic Markers. *East European Journal of Psycholinguistics*. 8(1). URL: <https://doi.org/10.29038/eejpl.2021.8.1.ko> (дата звернення: 12.01.2023).

8. Davis N. 5 ways of understanding the Fourth Industrial Revolution N. Davis. 2015. URL: <http://www.weforum.org/agenda/2015/11/5/ways/of/understanding/the/fourth/industrial/revolution/> (дата звернення: 12.01.2023).

9. Matthew Gentzkow, Clark Medalist 2014. URL: https://web.archive.org/web/20150522083049/https://www.aeaweb.org/honors_awards/bios/Matthew_Gentzkow.php (дата звернення: 12.01.2023)

Інформаційні ресурси

1. Академія української преси. URL: <http://www.aup.com.ua> (дата звернення: 19.02.2020).

2. Детектор медіа. URL: <http://detector.media> (дата звернення: 19.02.2020).

3. Інститут масової інформації. URL: <http://imi.org.ua> (дата звернення: 19.02.2020).

4. MediaLiteracy. URL: <http://www.medialiteracy.org.ua> (дата звернення: 19.02.2020).

5. MediaSapiens. URL: <http://osvita.mediasapiens.ua> (дата звернення: 19.02.2020).

6. FAKE OFF. URL: <http://fakeoff.org/uk> (дата звернення: 19.02.2020).

10. Stopfake.org. URL: <http://www.stopfake.org> (дата звернення: 19.02.2020)